

دولت به مثابه بستر (پلتفرم) – بخش اول

ضرورت‌ها

خلاصه	
شناسه سند	
[Category]	موضوع
	طبقه‌بندی
[Status]	وضعیت انتشار
	نسخه
۱۳۹۵ / ۱۲ / ۱۸	تاریخ تصویب
شفافیت برای ایران	نویسنده / مشارکت کننده

TP4.ir

@TP4_ir

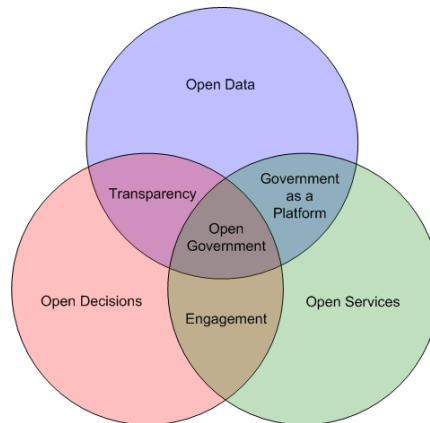
@TP4.ir

aparat.TP4.ir

۱ مقدمه:

مسئله مهمی که یکی از موضوعات روز دنیاست و مورد توجه بسیاری از کشورها قرار گرفته است، ولی جایش در محافل علمی و اداری کشور خالیست، موضوعی است با عنوان دولت به مثابه بستر یا پلتفرم (Government as a Platform). این موضوع ارتباط تنگاتنگی با مبحث شفافیت و دولت باز دارد و به نوعی زیرساخت فنی و عملیاتی برای تحقق شفافیت را فراهم می‌نماید.

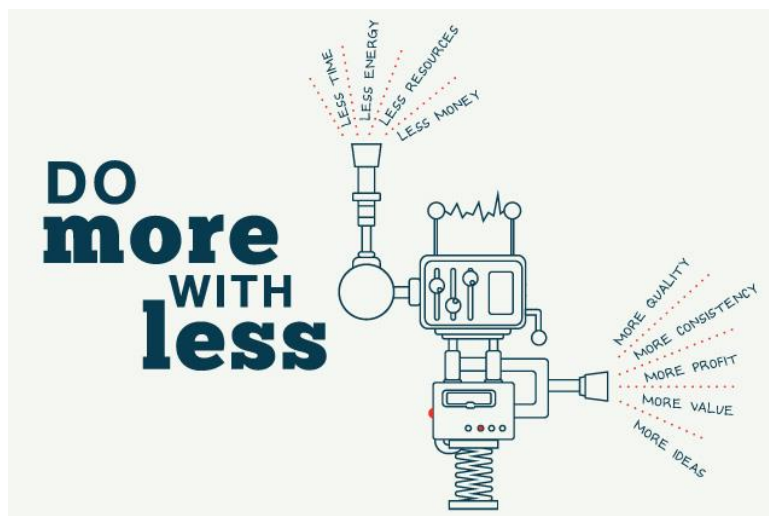

شکل ۱ ارتباط دولت به مثابه بستر با مفاهیم مرتبط [۱]

شفافیت برای ایران، تلاش خواهد نمود در سلسله مطالبی به بررسی ابعاد مختلف این موضوع پرداخته و تجربیات کشورهای مختلف دنیا در این خصوص را معرفی نماید. در اولین مطلب به بررسی ضرورت این موضوع و تأثیر به کارگیری این رویکرد در عملکرد دولت، خواهیم پرداخت.

۲ خدمات بهتر با هزینه کمتر

مسئله‌ای که تمام دولت‌ها با آن مواجه‌اند، کسری بودجه و کمبود منابع است. همچنین انتظار مردم از دولت برای ارتقای خدمات عمومی روز به روز بالاتر می‌رود. منابع و بودجه دولت برای برآوردن نیازها و انتظارات مردم کفایت نمی‌کند. مسئله این است که دولت چطور می‌تواند بدون اینکه پول بیشتری هزینه کند، با ارائه خدمات بیشتر و بهتر، این انتظارات را برآورده سازد؟

قطعا سرمایه‌گذاری در حوزه فناوری اطلاعات و اتوماسیون بیشتر، در دراز مدت به کاهش هزینه‌ها کمک می‌کند. ولی منابع برای سرمایه‌گذاری در این زمینه فعلا موجود نیست. پس باید تمرکز از بهبود فرایندها به تغییر اساسی روش به دست آوردن خروجی‌ها و نتایج منتقل گردد. [۲] باید به دنبال راهی بود که ضمن کاهش هزینه، امکان ارائه خدمات بیشتر و بهتر دولت به مردم فراهم گردد. تغییر این وضعیت، مستلزم تغییر تفکر دولت به نحوه ارائه خدمات دولتی است، تحولی که فراتر از تغییر سطحی در رویه‌های انجام کاری و یا بهینه‌سازی آنهاست.

به نظر می‌رسد با توجه به محدودیت منابع و مشکلات عملی در ارائه خدمات دولت، راهی جز رجوع به مردم و استفاده از توانمندی‌ها، قابلیت‌ها و منابع در اختیار آنها برای دولت وجود ندارد. برای این منظور نیازمند دولتی کوچکتر هستیم که برای خلق ارزش‌های عمومی، امکان استفاده از قابلیت‌ها، دانش و منابع موجود در جامعه را فراهم نماید. با توجه به مشکلات مالی کشورها، دولت‌ها باید هزینه‌هایشان را کاهش و اندازه خود را کوچکتر نمایند. فناوری مبتنی بر وب امکان تعامل دولت با مردم و بخش خصوصی را برای حل مسائل جامعه فراهم می‌کند. [۳] در حقیقت حکومت باید برای مردم ابزارهای فنی لازم را برای توانمندی آنها فراهم نماید تا خودشان ارزش عمومی را برای خودشان ایجاد نمایند. [۴] استفاده از توانمندی‌های مردم و بخش خصوصی هم موجب کاهش هزینه‌های دولت می‌گردد و هم به افزایش کیفیت خدمات و کارآمدی بیشتر منجر می‌شود.

بسیاری از رهبران دولت‌ها به این نتیجه رسیده‌اند که علاوه بر اینکه می‌توانند از تکنولوژی وب ۲.۰ در انتخابات به نفع خود استفاده کنند، این تکنولوژی می‌تواند آنها را در انجام بهتر کارهایشان نیز یاری کند و از همین رو بسیاری آن را اصطلاحاً دولت ۲.۰ نیز می‌نامند. یکی از مهم‌ترین اصول وب ۲.۰، نگاه کردن به وب به عنوان یک بستر (platform) است. مسئله این است که چگونه دولت تبدیل به یک پلتفرم باز شود، به طوری که به مردم درون و بیرون از دولت اجازه دهد دست به نوآوری بزنند. چگونه سیستمی را طراحی کنیم که در آن همه‌ی خروجی‌ها از قبل تعیین شده نباشد و در عوض از طریق تعامل بین دولت و شهروندان تکامل یابد، به همان صورت که یک ارائه دهنده‌ی خدمات، جامعه‌ی کاربران را توانمند می‌سازد؟ [۵]

یکی از کشورهای پیشرو در این زمینه، انگلستان است. دیوید کمرون در سال ۲۰۱۰ و سخنرانی‌های بعد از آن به این موضوع پرداخته است. او معتقد است:

"بازسازی مجدد دولت و خدمات عمومی و ایجاد رفاه از طریق دادن قدرت بیشتر به مردم نسبت به زندگی‌شان، دادن حق انتخاب و نشانیدن آنها در مسند حکمرانی امکان‌پذیر خواهد بود. این تفکر به همراه استفاده از قدرت فناوری اطلاعات این مسئله را ممکن می‌سازد که بدون نیاز به صرف پول زیاد، بتوان رفاه عمومی را افزایش داد." [۶]

ویدیوی سخنرانی دیوید کمرون در ted

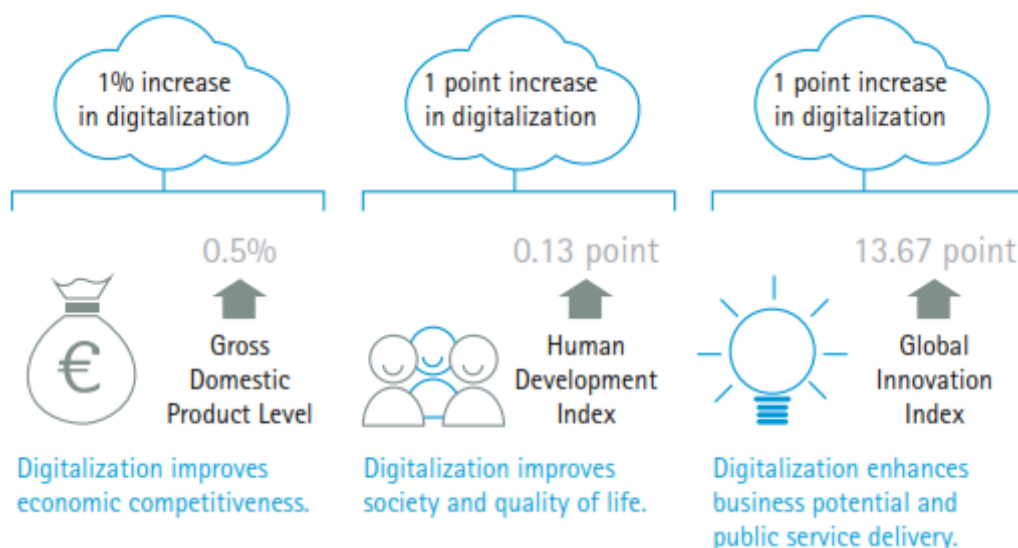
<http://www.aparat.com/v/xduBN>

۳ تأثیرات دولت به مثابه پلتفرم

فناوری های دیجیتال نوین در حال متحول کردن روش زندگی و کار و همچنین نحوه تعامل ما با هم شده اند. دولت ها نیز از این فرصت برای تغییر نحوه تعامل خود با شهروندان استفاده می نمایند. بسیاری از کشورهایی که از کارایی بالایی برخوردارند، چنین رویکردی را اتخاذ نموده اند، رویکردی که به آنها امکان سرعت، پویایی و سهولت ارائه خدمات به مردم را داده است. با به کارگیری دیدگاه شهروند محور، آنها در حال تغییر بوروکراسی حجیم و پیچیده خود به خدمات عمومی دیجیتال قابل دسترس هستند. دولتها به آرامی در حال تغییر شکل خود به پلتفرمهایی هستند که امکان گفتگو، مشارکت و فعال شدن مردم را فراهم می نماید. [۷]

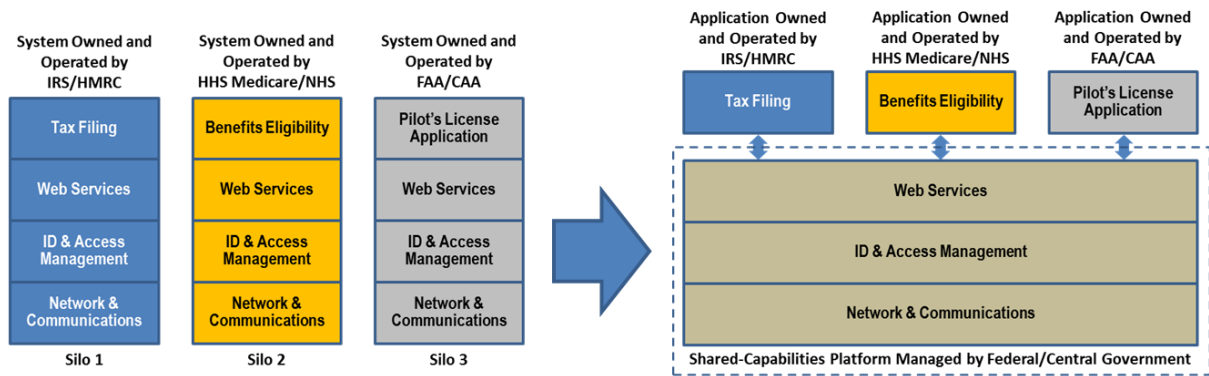
موسسه *accenture* اخیراً به بررسی تأثیر دیجیتال شدن دولتها بر شرایط اقتصادی، شرایط اجتماعی و خدمات عمومی پرداخته است. این مطالعات نشان می دهد که ۱٪ افزایش در دیجیتال کردن دولت، موجب:

- ۰/۵ درصد افزایش در سطح GDP (تأثیر اقتصادی)
- ۰/۱۳ واحد افزایش در شاخص توسعه انسانی (تأثیر اجتماعی)
- ۱۳/۶۷ واحد افزایش در شاخص نوآوری جهانی (تأثیر در خدمات عمومی) [۸]

شکل ۲- فواید دیجیتال شدن کشورها [۸]

یکی دیگر از دلایل بالا بودن هزینه های ارائه خدمات عمومی توسط سازمان های دولتی، عدم به کارگیری تفکر پلتفرمی در ارائه خدمات است. این هزینه ها شامل هزینه های ایجاد زیرساخت های فنی و نیروی انسانی جهت طراحی، مدیریت و نگهداری سامانه های الکترونیک مشابه ولی به طور مجزا در سازمان های دولتی است. تفکر پلتفرمی به ما پیشنهاد می دهد که از امکانات فنی و انسانی مشترک در سطح دولت برای ارائه خدمات مختلف عمومی استفاده گردد.

شکل ۳ - استفاده از زیرساخت مشترک برای ارائه خدمات متفاوت [۹]

- [1] D. Tallan, "Three Dimensions of Open Government » Community | GovLoop," 2012. [Online]. Available: <https://www.govloop.com/community/blog/three-dimensions-of-open-government/>. [Accessed: 08-Mar-2017].
- [2] A. Di Maio, "From e-government to a-government - Andrea DiMaio," 2010. [Online]. Available: http://blogs.gartner.com/andrea_dimaio/2010/09/23/from-e-government-to-a-government/. [Accessed: 24-Feb-2017].
- [3] M. Janssen and E. Estevez, "Lean government and platform-based governance-Doing more with less," *Gov. Inf. Q.*, vol. 30, no. SUPPL. 1, 2013.
- [4] D. Linders, "From e-government to we-government: Defining a typology for citizen coproduction in the age of social media," *Gov. Inf. Q.*, vol. 29, no. 4, pp. 446-454, 2012.
- [5] T. O'Reilly, "Government as a Platform," *Innov. Technol. Governance, Glob.*, vol. 6, no. 1, pp. 13-40, 2011.
- [6] D. Cameron, "David Cameron: The next age of government | TED Talk | TED.com," 2010. .
- [7] K. Sehnaoui, "[INFOGRAPHIC] The Government as a Digital Platform," 2016. [Online]. Available: <http://infographic.ly/infographic-government-digital-platform/>. [Accessed: 08-Mar-2017].
- [8] Accenture, "Digital Government, Pathways to Delivering Public Services for the Future," 2014.
- [9] L. Larkin, "So What Exactly is Government as a Platform?," *Citizen2020*, 2015. [Online]. Available: <https://citizen20series.com/so-what-exactly-is-government-as-a-platform/>.